

Примљено : 25. 9. 2015.			
ОРГ. ЈЕД.	Број	Прилог	Вредност

IZBORNOM VEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA U NIŠU NAUČNO-STRUČNOM VEĆU UNIVERZITETA U NIŠU

Naučno-stručno veće za društveno-humanističke nauke Univerziteta u Nišu, na predlog Izbornog veća Filozofskog fakulteta, na sednici održanoj 9. 7. 2015. godine, imenovalo nas je za članove stručne komisije za pripremu izveštaja o kandidatima prijavljenim na konkurs za izbor jednog nastavnika u zvanje *docent* ili *vanredni profesor*, za užu naučnu oblast Psihologija (*Psihologija učenja 2* i *Metodologija psiholoških istraživanja 2*), na Departmanu za psihologiju Filozofskog fakulteta u Nišu. Na konkurs, objavljen 11. juna 2015. godine u dnevnom listu „Narodne novine“, u propisanom roku, prijavio se jedan kandidat: **dr Miroslav Komlenić**, docent Filozofskog fakulteta u Nišu. Nakon uvida u konkursnu dokumentaciju (prijava, biografija, spisak radova i radovi) i analize dosadašnje naučno-nastavne aktivnosti kandidata, Komisija u sastavu: dr Aleksandra Kostić, redovni profesor Filozofskog fakulteta u Nišu, dr Vladimir Nešić, profesor emeritus Filozofskog fakulteta u Nišu i dr Dobrivoje Mihailović, redovni profesor Fakulteta organizacionih nauka u Beogradu, sačinila je i ima čast da Veću podnese sledeći

IZVEŠTAJ

1. BIOGRAFIJA

1.1. Lični podaci i podaci o dosadašnjem školovanju

Miroslav Komlenić je rođen 30. 10. 1962. u Bitolju, Makedonija. Završio je studije psihologije na Filozofskom fakultetu u Nišu, 1991. godine, sa prosečnom ocenom 8,28, na diplomskom ispitu 8,5. Magistarsku tezu *Objašnjenje fenomena humora principima asocijativnih teorija potkrepljenja* iz oblasti psihologije učenja i pamćenja, pod mentorstvom profesora Slavoljuba Radonjića, odbranio je na Filozofskom fakultetu u Beogradu, 05. 07. 2002. godine. Doktorsku disertaciju, iz oblasti psihologije učenja i socijalne psihologije, pod naslovom *Empirijska istraživanja motiva postignuća u kontekstu Etkinsonove teorije, klasičnih i socio-kognitivnih teorija*, odbranio je na Filozofskom fakultetu u Nišu, 21. 04. 2010. godine, pod mentorstvom profesora Vladimira Nešića.

1.2. Profesionalna karijera i sposobnost za nastavni rad

Karijeru psihologa, Miroslav Komlenić je započeo kao školski psiholog u osnovnoj školi u Dimitrovgradu. Oktobra 1998. godine izabran je za asistenta-pripravnika za predmet *Opšta psihologija 2*, na Studijskoj grupi za psihologiju Filozofskog fakulteta u Nišu. U zvanje asistent, za isti predmet, Komlenić je izabran 29. januara 2003., a reizabran 19. 04. 2007. godine. Decembra 2010. godine izabran je u zvanje *docent* za užu naučnu oblast Psihologija. Studentima osnovnih akademskih studija psihologije predaje *Psihologiju učenja 1*, *Psihologiju učenja 2* i *Metodologiju psiholoških istraživanja 2*. U nastavni program master akademskih studija psihologije ušao je i izborni kurs *Psihologija humora*. Nastava iz navedenih predmeta, realizuje se na originalan i zanimljiv način koji budi pažnju i provocira kritički duh studenata psihologije. Ostavlja se prostor za preispitivanje postojećih definicija, klasifikacija i fenomena učenja, prostor za promišljanje i sagledavanje novih, adekvatnijih, boljih pristupa. To je ono što svakako podiže nivo nastave.

Osnovno naučno interesovanje kandidata usmereno je ka fenomenima psihologije učenja i mišljenja, metodologiji psiholoških istraživanja, motivaciji postignuća, humoru i fenomenima koji navedene oblasti povezuju sa psihologijom percepcije i socijalnom psihologijom (socijalna učenja, stavovi, socijalna motivacija).

Pod Komlenićevim mentorstvom realizovano je 5 diplomskih radova. Kao član, učestvovao je u komisijama za odbranu 6 diplomskih radova na Departmanu za psihologiju. Bio je mentor u jednom i član komisije za odbranu 6 master radova.

1.3. Članstvo u redakcijama časopisa, uređivački i recenzentski rad

Posle poslednjeg izbora, Miroslav Komlenić je recenzirao šest rezimea radova saopštenih na skupu Departmana za psihologiju u Nišu, *Dani primenjene psihologije*.

- Optimism, pessimism, and self-efficacy as a predictors of academic achievement
- Students' satisfaction with the degree in Psychology
- Relationships between test anxiety, locus of control and academic achievement
- Personality traits as a predictor of humor styles: A developmental approach
- Assertiveness questionnaire
- Povezanost lokusa kontrole i samopoštovanja

1.4. Članstvo u profesionalnim udruženjima

- Miroslav Komlenić je član Društva psihologa Srbije.

1.5. Ostvareni rezultati u razvoju naučno-nastavnog podmlatka na fakultetu

Posle izbora u zvanje docent

• *Učestvovanje u komisijama za ocenu naučne zasnovanosti tema i odbranu master radova, kao mentor (1) i kao član (6), posle poslednjeg izbora:*

1. Miloš Ristić (master psiholog), master akademske studije psihologije
Tema master rada: *Stilovi mišljenja, osobine ličnosti i uspeh u studiranju studenata mašinskog i pravnog fakulteta*
Odbrana: 03.10.2012. Komisija: dr Blagica Zlatković (mentor), dr Snežana Stojiljković, dr Miroslav Komlenić.
2. Marija Mladenov (master psiholog), master akademske studije psihologije
Tema master rada: *Efekat direkcije stava i nivoa motiva postignuća na učenje kongruentnog i nekongruentnog materijala*
Odbrana: 14.12.2012.
Komisija: dr Miroslav Komlenić (mentor), dr Vladimir Nešić, dr Mirjana Franceško.
3. Ana Krstić (master psiholog), master akademske studije psihologije
Tema master rada: *Povezanost empatije, motiva postignuća, lokusa kontrole i poznavanja pravila o tenisu sa stavom prema uspesima Novaka Đokovića*
Odbrana master rada: 06.11.2014.
Komisija: dr Vladimir Nešić (mentor), dr Radmila Milovanović, dr Miroslav Komlenić.
4. Biljana Ristić (master psiholog), master akademske studije psihologije
Tema master rada: *Porodična klima, motiv postignuća i izostajanje iz škole učenika srednjih škola*
Odbrana master rada: 30.12.2014.
Komisija: dr Jelisaveta Todorović (mentor), dr Blagica Zlatković, dr Vladimir Hedrih, dr Miroslav Komlenić.
5. Nenad Savić (master psiholog), master akademske studije psihologije
Tema master rada: *Facijalna reakcija na slušanje viseva: iskreni i lažni osmeh*
Odbrana master rada: 20.02.2015.
Komisija: dr Aleksandra Kostić (mentor), dr Mirjana Franceško, dr Miroslav Komlenić.
6. Terezija Spasojević (master psiholog), master akademske studije psihologije
Tema master rada: *Empatija, afilijativna motivacija i altruizam kod učenika srednjih škola*

Obrana master rada: 03.07.2015.

Komisija: dr Nebojša Milićević (mentor), dr Aleksandra Kostić, dr Snežana Stojiljković, dr Miroslav Komlenić.

7. Dijana Jovanović (master psiholog), master akademske studije psihologije
Tema master rada: *Estetski doživljaj ženskih portreta iz različitih slikarskih pravaca*

Obrana master rada: 06.07.2015.

Komisija: dr Nebojša Milićević, dr Vladimir Nešić, prof. emeritus, dr Miroslav Komlenić, dr Srđan Marković.

Učestvovanje u komisijama za ocenu naučne zasnovanosti tema i odbranu diplomskih radova (kao mentor), u periodu posle poslednjeg izbora:

1. Milena Petković (diplomirani psiholog)

Tema: *Nelinearna korelacija motiva postignuća sa pojedinim varijablama ponašanja*

Obrana: 19. 07. 2011.

Komisija: dr Miroslav Komlenić (mentor), dr Zorica Marković, dr Nebojša Milićević.

2. Nina Perović (diplomirani psiholog)

Tema: *Odnos između motiva postignuća i samoefikasnosti kod učenika različitih srednjih škola*

Obrana: 16.12.2011.

Komisija: dr Miroslav Komlenić (mentor), dr Jelisaveta Todorović, dr Zorica Marković.

3. Andrijana Bajović (diplomirani psiholog)

Tema: *Motiv postignuća, suočavanje sa stresnim situacijama i opšta samoefikasnost*

Obrana: 17.05.2012.

Komisija: dr Miroslav Komlenić (mentor), dr Vladimir Nešić, dr Joviša Obrenović.

4. Goran Lončarević (diplomirani psiholog)

Tema: *Učenje lavirinta*

Obrana: 03.12.2012.

Komisija: dr Miroslav Komlenić (mentor), dr Joviša Obrenović, dr Aleksandra Kostić.

5. Milica Ilić (diplomirani psiholog)

Tema: *Motiv postignuća, vrednosne orijentacije i kvalitet života zaposlenih u IT sektoru*

Obrana: 07.04.2015.

Komisija: dr Miroslav Komlenić (mentor), dr Aleksandra Kostić i dr Nebojša Milićević.

Učestvovanje u komisijama za ocenu naučne zasnovanosti tema i odbranu diplomskih radova (kao član), u periodu posle poslednjeg izbora:

1. Emilija Velinov (diplomirani psiholog)

Tema: *Socijalna i emocionalna usamljenost i način suočavanja sa stresnim situacijama kod adolescenata bez roditeljskog staranja*

Odbrana: 22.12.2011.

Komisija: dr Jelisaveta Todorović (mentor), dr Vesna Anđelković, dr Miroslav Komlenić.

2. Mirjana Radojković (diplomirani psiholog)

Tema: *Optimizam, zadovoljstvo životom i smisao za humor kod studenata*

Odbrana: 25.01.2012.

Komisija: dr Vladimir Nešić (mentor), dr Ljubiša Zlatanović, dr Miroslav Komlenić.

3. Jovana Stefanović (diplomirani psiholog)

Tema: *Danিং-Krugerov efekat u samoproceni znanja, smisla za humor i kreativnosti*

Odbrana: 03.11.2014.

Komisija: dr Nebojša Milićević (mentor), dr Vladimir Nešić, dr Miroslav Komlenić.

4. Mirjana Jovanović (diplomirani psiholog)

Tema: *Socijalna i emocionalna usamljenost i zadovoljstvo životom izbeglih i raseljenih lica*

Odbrana: 01.07.2014.

Komisija: dr Ljubiša Zlatanović (mentor), dr Vladimir Nešić, dr Miroslav Komlenić.

5. Bojan Petrović (diplomirani psiholog)

Tema: *Razvoj logičkog razmišljanja kod dece*

Odbrana: 29.09.2014.

Komisija: dr Tatjana Stefanović Stanojević (mentor), dr Snežana Stojiljković, dr Miroslav Komlenić.

6. Valentina Videnović (diplomirani psiholog)

Tema: *Samoeftikasnost i porodične interakcije u adolescenciji*

Odbrana: 16.07.2015.

Komisija: dr Jelisaveta Todorović (mentor), dr Snežana Stojiljković, dr Miroslav Komlenić.

1.6. Učešće na međunarodnim i nacionalnim konferencijama (posle izbora u zvanje docent)

Joksimović, D., Komlenić, M., Joksimović, A. i Stanković, D. Anxiety in Sport Climbers and Skiers. *XII European Congress of Psychology*. 4–8 July 2011. Istanbul, Turkey. Abstract Book, pg 1570.

Joksimović, D., Komlenić, M., Joksimović, A. i Stanković, D. Sensation Seeking in Sport Climbers and Skiers. *XII European Congress of Psychology*. 4–8 July 2011. Istanbul, Turkey. Abstract Book, pg 1571.

Komlenić, M. Trenutno raspoloženje i altruizam *X konferencija Dani primenjene psihologije*. Međunarodni naučni skup 26. i 27. septembar 2014. Niš: Filozofski fakultet. Knjiga rezimea, str. 40.

Milićević, N. i Komlenić, M. (2015) Stavovi studenata psihologije prema starijim osobama i kvalitet odnosa prema starijim u porodici. *Nastava i nauka u vremenu i prostoru*. Međunarodni naučni skup. 06 – 07. mart 2015. Prizren – Leposavić: Univerzitet u Prištini – Kosovska Mitrovica. Učiteljski fakultet u Prizrenu. Knjiga rezimea.

Komlenić, M. i Mladenov, M. Efekat primarnosti u učenju. *IX konferencija Dani primenjene psihologije*. Međunarodni naučni skup. 27-28. septembar 2013. Niš: Filozofski fakultet. Knjiga rezimea, str. 93.

Joksimović, D., Komlenić, M. (2011) Reaktivna inhibicija: prediktor nedopadanja, *XVII Naučni skup Empirijska istraživanja u psihologiji*, 11. i 12. februar 2011, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Knjiga rezimea, str. 52 – 54.

Stošić, S., Milenović, M. i Komlenić, M. Poligrafija – respiracija i mogući artefakti. *Dani primenjene psihologije VII Konferencija sa međunarodnim učešćem*, 23-24. sept. 2011, Filozofski fakultet Niš, Knjiga rezimea: Psihologija komunikacije, str. 56.

Petković, M., Milenović M. i Komlenić, M. (Ne)linearna veza motiva postignuća i nekih faktora ličnosti. *XVIII Naučni skup Empirijska istraživanja u psihologiji*, 10. i 11. februar 2012, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Knjiga rezimea, str. 108 – 109.

Mladenov, M., Jocić, I. i Komlenić, M. Nelinearna funkcija motiva postignuća. *XVIII Naučni skup Empirijska istraživanja u psihologiji*, 10. i 11. februar 2012, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Knjiga rezimea, str. 111 – 112.

1.8. Doprinos akademskoj zajednici

Docent Miroslav Komlenić je bio član komisija za sprovođenje prijemnih ispita na osnovnim i master akademskim studijama na Departmanu za psihologiju. Takođe je bio član Organizacionog odbora za naučni skup sa međunarodnim učešćem *Dani primenjene psihologije* na Departmanu za psihologiju Filozofskog fakulteta u Nišu (2011, 2015).

2. NAUČNI I STRUČNI RAD

2.1. Bibliografija

M14 Monografska studija/poglavlje u knjizi M12 ili rad u tematskom zborniku međunarodnog značaja (4)
----

1. Komlenić, M. (2015) Odnos između maksima i aforizama. *Nauka i sloboda*. Međunarodni naučni skup. 6-8 juni 2014. Pale: Filozofski fakultet u Istočnom Sarajevu. Zbornik radova. ISBN 978-99938-47-68-7
DOI 10.7251/ZRNSFFP09151011K.

2. Komlenić, M. Veličina naselja i pomaganje u nevolji. *Nauka i savremeni univerzitet 4*. Međunarodni naučni skup. 14. i 15. novembar 2014. Niš: Filozofski fakultet u Nišu. Zbornik radova. Rad je u štampi. Biće publikovan do polovine oktobra.

3. Milićević, N. i Komlenić, M. Stavovi studenata psihologije prema starijim osobama i kvalitet odnosa prema starijim u porodici, rad u Zborniku sa: International Scientific Conference *Ageing and Quality of Life: Transition and European Integration* (2014), Filozofski fakultet u Prištini sa sedištem u Kosovskoj Mitrovici. Zbornik će biti publikovan krajem godine.

M33 Saopštenje sa međunarodnog skupa štampano u celini (1)

Joksimović, D., Joksimović, A. i Komlenić, M. (2010) Uticaj igre sa psihološkog stanovišta na razvoj popularnosti skijanja kod mladih uzrastnih kategorija. *XIV International Scientific Conference FIS communications*. 22. oktobar. 2010. Niš. Faculty of Physical Education. Zbornik radova. 686-700.

M34 Saopštenje sa međunarodnog skupa štampano u izvodu (0,5)

Joksimović, D., Komlenić, M., Joksimović, A. i Stanković, D. Anxiety in Sport Climbers and Skiers. *XII European Congress of Psychology*. 4–8 July 2011. Istanbul, Turkey. Abstract Book, pg 1570.

Joksimović, D., Komlenić, M., Joksimović, A. i Stanković, D. Sensation Seeking in Sport Climbers and Skiers. *XII European Congress of Psychology*. 4–8 July 2011. Istanbul, Turkey. Abstract Book, pg 1571.

Komlenić, M. Trenutno raspoloženje i altruizam *X konferencija Dani primenjene psihologije*. Međunarodni naučni skup 26. i 27. septembar 2014. Niš: Filozofski fakultet. Knjiga rezimea, str. 40.

Milićević, N. i Komlenić, M. (2015) Stavovi studenata psihologije prema starijim osobama i kvalitet odnosa prema starijim u porodici. *Nastava i nauka u vremenu i prostoru*. Međunarodni naučni skup. 06 – 07. mart 2015. Prizren – Leposavić: Univerzitet u Prištini – Kosovska Mitrovica. Učiteljski fakultet u Prizrenu. Knjiga rezimea.

M42 Monografija nacionalnog značaja (5)

Komlenić, M. (2013) *Formula humora – učenje i smešno*. Filozofski fakultet u Nišu: (Niš : Scero print). ISBN 978-86-7379-291-0. COBISS.SR-ID 199841292.

M44 Poglavlje u knjizi M41 ili rad u tematskom zborniku vodećeg nacionalnog značaja (2)

Komlenić, M. i Mladenov, M. (2011) Uverenost u sudove zasnovane na naučnom autoritetu. U: Nešić, Vladimir, Aleksandra Kostić i Vladimir Hedrih (urednici) „*Ličnost i socijalne situacije – 100 godina od rođenja Nikole Rota*“, (34-44). Filozofski fakultet u Nišu (izdavač). ISBN: 978-86-7379-221-7. COBISS.SR-ID 188534028.

M45 Poglavlje u knjizi M42 ili rad u tematskom zborniku nacionalnog značaja (1.5)

Komlenić, M. i Mladenov, M. (2014) Efekat primarnosti u učenju, rad u zborniku sa skupa “Dani primenjene psihologije”, pod nazivom *Individualne razlike, obrazovanje i rad* (str. 73-80) koji su priredile: Stojiljković, S., Marković,

Z. i Đigić, G., Filozofski fakultet u Nišu (Niš: Scero print). ISBN: 978-86-7379-363-4. UDK 159.953.5-057.875: 159.947.5.

M53 Rad u naučnom časopisu nacionalnog značaja (1)

Komlenić, M. (2010) Analiza adekvatnosti definicije učenja, *Godišnjak za psihologiju*, Vol. 7, No 9, 2010, Filozofski fakultet Niš, str. 7 - 18. UDK 159.953.5. ISSN 1451 – 5407.

M64 Saopštenje sa skupa nacionalnog značaja štampano u izvodu (0,5)

Komlenić, M. i Mladenov, M. Efekat primarnosti u učenju. *IX konferencija Dani primenjene psihologije*. Međunarodni naučni skup. 27-28. septembar 2013. Niš: Filozofski fakultet. Knjiga rezimea, str. 93.

Joksimović, D., Komlenić, M. (2011) Reaktivna inhibicija: prediktor nedopadanja, *XVII Naučni skup Empirijska istraživanja u psihologiji*, 11. i 12. februar 2011, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Knjiga rezimea, str. 52 – 54.

Stošić, S., Milenović, M. i Komlenić, M. Poligrafija – respiracija i mogući artefakti. *Dani primenjene psihologije VII Konferencija sa međunarodnim učešćem*, 23-24. sept. 2011, Filozofski fakultet Niš, Knjiga rezimea: Psihologija komunikacije, str. 56.

Petković, M., Milenović M. i Komlenić, M. (Ne)linearna veza motiva postignuća i nekih faktora ličnosti. *XVIII Naučni skup Empirijska istraživanja u psihologiji*, 10. i 11. februar 2012, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Knjiga rezimea, str. 108 – 109.

Mladenov, M., Jocić, I. i Komlenić, M. Nelinearna funkcija motiva postignuća. *XVIII Naučni skup Empirijska istraživanja u psihologiji*, 10. i 11. februar 2012, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Knjiga rezimea, str. 111 – 112.

2.2. Prikazi objavljenih radova u periodu nakon poslednjeg izbora

M42 Monografija nacionalnog značaja (5)

Komlenić, M. (2013) *Formula humora – učenje i smešno*. Filozofski fakultet u Nišu: (Niš : Scero print). ISBN 978-86-7379-291-0. COBISS.SR-ID 199841292.

Monografija Miroslava Komlenića, predstavlja originalan pokušaj da se fenomen humora objasni pojmovima iz oblasti psihologije učenja, korišćenjem principa asocijativnih S-R teorija potkrepljenja, odnosno, primenom principa Halove teorije.

Uprkos značaju koji humor ima u životu svakog čoveka, autor ističe da je ovaj fenomen teško definisati i pojmovno «obuhvatiti» na način koji bi bio dovoljno prihvatljiv većini psihologa koji ga proučavaju. Ovo je oblast sa mnogo otvorenih pitanja koja zahtevaju veoma precizne odgovore, kritičke osvrte i sistematsko istraživanje. Predstavljajući novi pristup u određenju i objašnjenju humora, autor nudi i odgovore na pitanja o strukturi i klasifikaciji humora, težeći više molekularnoj nego molarnoj eksplikaciji. Naglašava da bi pored odgovora na tri osnovna pitanja nauke (*šta, kako, zašto*), celovito objašnjenje nekog fenomena trebalo da ponudi i odgovor o predikciji i kontroli ispitivanih pojava. U skladu sa ovim gledištem, rukopis predstavlja autorovo nastojanje da humoru pristupi sa svih pomenutih aspekata u čemu on u priličnoj meri uspeva.

Sa stanovišta sadržaja, knjiga, pored uvodnog dela obuhvata tri veće celine, posle kojih dolazi spisak korišćenih referenci (74).

Prva velika celina (5-42) započinje razmatranjem dosadašnjih objašnjenja humora uz ocenu ostvarenih dometa. Navode se gledišta Platona, Aristotela, Giraldija, Minturna, Hobsa, koja nisu predmet dublje analize i utemeljenih kritičkih osvrta autora, već demonstracija početnih interesovanja. Slede detaljniji prikazi Frojdovog i Bergsonovog objašnjenja humora, kao i predstavljanje osnovnih postavki kognitivne teorije humora. Pored isticanja vrednosti ideja u pomenutim pristupima, autor uočava njihove nedostatke i ograničenja. Zamera im nedoslednost u izvođenju principa i primećuje da se oni ne odnose na sve vrste humora, dakle nisu dovoljno iscrpni i sveobuhvatni. Kritikuje modele u kojima se humor proglašava za aksiom koji ne traži određenje, ali i modele koji humor tretiraju kao uzrok, a ne kao posledicu koju treba objasniti. Detaljnim predstavljanjem problema i anticipacijom mogućih rešenja, autor nas postepeno uvodi u prostor hipoteza. Iznosi preliminarnu hipotezu u kojoj humor sagledava kao «reakciju bežanja», da bi kasnije, u okviru glavne hipoteze, humor tretirao kao „rasipanje reaktivne inhibicije“, kao reakciju bežanja od „neprijatne, reaktivne inhibicije“. Veoma precizan, slikovit i ponekad veoma lucidan način predstavljanja traganja za uslovima, uzrocima i objašnjenjima humora.

Druga celina (43-92) obuhvata sistematsko i veoma detaljno predstavljanje Halove S-O-R teorije učenja i Osgudove teorije medijacije, sa naglašavanjem suštinskih, za kasnije objašnjenje važnih pojmova pomenutih teorija (navika, reakcioni potencijal, medijaciona verbalna reakcija). Pošto je humor pojava koja sadrži *potkrepljenje*, autor se, naravno, opredeljuje za predstavljanje S-R teorija potkrepljenja, u čijem se okrilju, po njegovom mišljenju, mogu potražiti i naći ključna objašnjenja humora. To odgovara istini.

Autor ističe važnu prednost Halove teorije, koja, kao S-O-R teorija, modifikuje ranija S-R shvatanja po kojima razni stimuli mehanički i direktno izazivaju spoljašnje reakcije, bez pozivanja na uticaj organskih varijabli. Teorija „dopušta“ ideju o urođenim S-R vezama iz kojih polazi čitav spektar različitog reagovanja osobe, zahvaljujući sticanju, održavanju ili gašenju navika. To je od velikog značaja za razumevanje uslova u kojima nastaje fenomen humora. Sa druge strane, medijaciona reakcija na zgodan način objašnjava trenutak približavanja dve reakcije (R_1 i R_2).

Treći veliki deo (93-169), sadrži veoma zanimljiva objašnjenja humora korišćenjem principa navedenih teorija učenja. Pred čitaocem je operacionalno određenje humora, zatim formulacija nove teorije humora, koja se zasniva na reaktivnoj inhibiciji reakcije R_1 , brzini sleda R_1 i R_2 , suprotnosti, na reakcionom potencijalu. Sledi jednačina humora, a onda analiza preliminarnog i radnog uzorka viceva u odnosu na sve najavljene varijable. Selekcija nekih delova radnog uzorka viceva je ponekad lokalno-specifična i nepotrebno pojednostavljena, ali to ne umanjuje dobar mehanizam brižljivo izvedene analize. Tu su i zanimljive klasifikacije (podele) humora (duhovitosti) po vrsti medijacione reakcije i po reakcionom potencijalu. Celina je dovedena do kraja tek kada nam autor predstavi svoju definiciju humora kojom je konačno zadovoljan, navede listu maksima i viceva o humoru, napravi distinkciju između duhovitog (sadrži tri reakcije: R_1 , R_m i R_2) i komičnog (jednostavnija forma, sastavljena od dve reakcije: R_1 i R_2).

Posebna vrednost knjige Miroslava Komlenića proizilazi iz dobro balansirane interakcije sledećih faktora: autentične naučne zainteresovanosti za fenomen humora, odličnog poznavanja teorija učenja i hrabrog trasiranja originalnog istraživačkog pristupa. Autor uspeva da skrene pažnju čitaoca na način na koji on uočava, analizira, razmišlja, zaključuje o materijalu koji proučava, ponekad saopštavajući i osećanja koja prate faze misaonog procesa.

Monografija „Formula humora – učenje i smešno“, autora, Miroslava Komlenića je potrebna našoj nauci, studentima psihologije i svim onima koji žele da se približe suštini humora i bolje razumeju uslove, uzroke i oblike pojavljivanja.

M14 Monografska studija/poglavlje u knjizi M12 ili rad u tematskom zborniku međunarodnog značaja (4)

1. Komlenić, M. (2015) Odnos između maksima i aforizama. *Nauka i sloboda*. Međunarodni naučni skup. 6-8 juni 2014. Pale: Filozofski fakultet u Istočnom Sarajevu. Zbornik radova. ISBN 978-99938-47-68-7.
DOI 10.7251/ZRNSFFP09151011K.

U radu je saopšteno istraživanje u kome se autor bavi razmatranjem i analizom sličnosti i razlika između dva fenomena koji u mnogo čemu podsećaju na humor ali se sa humorom ne mogu potpuno izjednačiti. Reč je o maksimi i aforizmu. Komlenić pokušava da odgonetne da li je moguće da nezatne, ponekad nepostojeće razlike u formi i sadržaju ova dva fenomena izazivaju različite reakcije. Cilj rada je bio da se utvrdi te suptilne diferencijacije između ove dve forme, pri čemu je *nezavisna* varijabla bila vrsta verbalnog stimulusa (maksima, aforizam), dok je *zavisna* varijabla bila vrsta konsekvantne ekspresije (smeh - nema smeha). Uzorak stimulusa je bio 100 (50 maksima

i 50 aforizama). Metodološki postupak istraživanja bio je: racionalno – analitički (analiza – sinteza, generalizacija – specifikacija, indukcija – dedukcija).

Ispostavilo se da su spoljašnje, empirijske S–varijable (faktori iznenađenja i suprotnosti), prisutne u maksimama i čak identične onim u aforizmima. Ako su na spoljašnjem planu maksime i aforizmi identični, razliku logično, treba tražiti na drugom mestu, u unutrašnjim, spolja neopažljivim «O» varijablama. Faktori I_{r_1} (reaktivna inhibicija prve reakcije u sledu) i E_2 (reakcioni potencijal druge reakcije u sledu) nisu opservabilni jer pripadaju unutrašnjim O–varijablama. Zaključak istraživanja je da osnovne razlike između ispitivanih fenomena počivaju na dominaciji reaktivne inhibicije prve reakcije u sledu (I_{r_1}) kod aforizama i dominaciji reakcionog potencijala druge reakcije u sledu (E_2) kod maksima.

Ovaj rad predstavlja originalni i značajan doprinos razumevanju prirode, sličnosti i razlika maksima i aforizama uz pomoć ključnih fenomena psihologije učenja. Veoma solidan rad.

2. Komlenić, M. Veličina naselja i pomaganje u nevolji. *Nauka i savremeni univerzitet* 4. Međunarodni naučni skup. 14. i 15. novembar 2014. Niš: Filozofski fakultet u Nišu. Zbornik radova. U štampi.

Rad je posvećen istraživanju prosocijalnog ponašanja, odnosno nekim faktorima koji povećavaju ili smanjuju nivo prosocijalnog delovanja. Posebna pažnja je posvećena altruizmu, obliku prosocijalnog ponašanja koji je definisan kao pomoć unesrećenom bez očekivanja koristi za sebe. Autor nije ulazio u ispitivanje personalnih svojstava altruiste (nivo empatije, osobine ličnosti), već je proveravao mogući uticaj jedne grupe situacionih faktora na stepen altruističkog delovanja. Postavilo se pitanje da li veličina mesta gde se odvija radnja – veliki i mali gradovi, nezavisno od veličine mesta socijalizacije, odnosno mesta stanovanja, može uticati na učestalost javljanja altruističkog ponašanja. Osnovni cilj istraživanja je bio da se utvrdi da li postoje statistički značajne razlike između velikog i malog grada u učestalosti javljanja altruističkog ponašanja. Učestvovalo je 100 studenata, 50 iz Niša i 50 iz Dimitrovgrada. Procedura istraživanja je nalogala da se saradnica istraživača obraća samo osobama ženskog pola za pomoć, dok se saradnik obraća samo osobama muškog pola. Ova kontrola je eliminisala konfundaciju varijable *mogućnost udvaranja*, ali nije ni eliminisala, niti uzimala u obzir moguće polne razlike u altruističkom ponašanju. Rezultati su pokazali da postoji niska negativna korelacija (-0,10) između veličine mesta i altruizma, koja nije statistički značajna (0,295). Kada je reč o pružanju sitne usluge veliki grad se malo razlikuje od malog grada, što se donekle razlikuje od rezultata priličnog broja istraživanja ove vrste. Može se reći da je uprkos niskom koeficijentu korelacije, dobijena veća učestalost pojave prosocijalnog delovanja u manjem gradu.

Iako iz ovog istraživanja proizilaze nagoveštaji povezanosti veličine naselja i sklonosti da se pomogne, situacija u kojoj osoba treba da pomogne, nije pažljivo odabrana i ne predstavlja materijal za procenu ugroženosti „žrtve” iz čega proizilazi bilo koji oblik prosocijalnog ponašanja, a posebno ne u formi altruizma.

3. Milićević, N. i Komlenić, M. Stavovi studenata psihologije prema starijim osobama i kvalitet odnosa prema starijim u porodici, rad u Zborniku sa međunarodnog skupa pod nazivom *Ageing and Quality of Life: Transition and European Integration* (2014), Filozofski fakultet u Prištini sa sedištem u Kosovskoj Mitrovici. Zbornik će biti publikovan krajem godine.

U radu je saopšteno istraživanje u kome se autori bave stavovima prema starijim ljudima, ispitujući i njihovu povezanost sa kvalitetom i kvantitetom kontakata sa starijim osobama u sopstvenoj porodici. Ispitanici su bili studenti psihologije (100: 28 studenata i 72 studentkinje). Stavovi prema starijim osobama su mereni Koganovom ATOP skalom (Kogan, 1961). Sačinjen je poseban upitnik (Milićević, 2014) za ispitivanje kvaliteta i kvantiteta odnosa sa starijim članovima porodice (dedama i babama po majci i po ocu). U saglasnosti sa rezultatima ranijih istraživanja (Tomašić, 2011), dobijeni rezultati ukazuju na povezanost kvaliteta odnosa sa starijima u porodici sa stavovima prema starijim osobama, uopšte. Rezultati delimično potvrđuju Olportovu hipotezu optimalnog kontakta (Allport, 1954). Ako uporedimo rezultate sličnih istraživanja u nekim drugim zemljama, stavovi ispitivanih studenata psihologije u Srbiji prema starijima su nešto pozitivniji, ali i polarizovaniji. Istraživanje je ukazalo na postojanje ekstremno pozitivnih i izrazito negativnih stavova prema starijima. Zanimljivo je da su stavovi studenata bili pozitivniji prema babama nego prema dedama. Svakako treba uzeti u obzir da je uzorak bio sačinjen od ispitanika pretežno ženskog pola. Istovremeno, ne treba zanemariti činjenicu da starije žene zaista imaju značajnu ulogu u porodici. Rezultati istraživanja su potvrdili ulogu starijih osoba u tradicionalnoj porodici u našoj kulturi ali, indirektno i ekonomsku zavisnost mladih članova porodice od najstarijih generacija u porodici.

Rad je veoma zanimljiv jer iz ovog istraživanja proizilaze različite praktične implikacije, koje prate funkcionalnu utemeljenost stavova, usklađenost komponenti i izraženost strukture i intenziteta konativne komponente.

M44 Poglavlje u knjizi M41 ili rad u tematskom zborniku vodećeg nacionalnog značaja (2)

Komlenić, M. i Mladenov, M. (2011) Uverenost u sudove zasnovane na naučnom autoritetu. U: Nešić, Vladimir, Aleksandra Kostić i Vladimir Hedrih (urednici) „*Ličnost i socijalne situacije – 100 godina od rođenja Nikole Rota*“, (34-44). Filozofski fakultet u Nišu (izdavač). ISBN: 978-86-7379-221-7. COBISS.SR-ID 188534028.

Istraživanje koje je saopšteno u radu inspirisano je istraživanjima profesora Nikole Rota o stepenu uverenosti u sudove koji su različiti prema svojoj psihološkoj strukturi, a koji mogu biti zasnovani na perceptivnoj ali i logičkoj evidentnosti, naučnom autoritetu, subjektivnom iskustvu i afektivnom odnosu prema sadržaju suda. U Rotovim istraživanjima, najmanju stabilnost pokazali su sudovi zasnovani na *naučnom autoritetu*, što je bilo zanimljivo ponovo empirijski proveriti. Polazna pretpostavka autora istraživanja je bila da su sami naučni sudovi u Rotovom istraživanju bili *nestabilni*,

odnosno da nisu pripadali klasi jako potvrđenih, "neoborivih" naučnih sudova, iz čega proizilazi da bi se sa *čvršćim* sudovima dobili bolji rezultati u pogledu njihove stabilnosti.

Dakle, bitan faktor nestabilnosti jednog suda (ili jedne vrste suda) je samo prethodno sopstveno iskustvo osobe u pogledu promenljivosti, odnosno nestabilnosti te vrste suda. U istraživanju je korišćen pretest-posttest nacrt sa jednom eksperimentalnom i kontrolnom grupom, na uzorku od 40 studenata psihologije. Nezavisna varijabla bila je "napad" na sudove (argumentacija za njihovu neadekvatnost), a zavisna – promena uverenosti u sudove. Rezultati: 24% sudova promenjeno u eksperimentalnoj grupi (u Rotovom istraživanju: 43,5%). Razlika je velika i značajna. Sudovi na naučnom autoritetu, prema rezultatima ovog istraživanja, povratili su svoje mesto u hijerarhiji: na listi pet navedenih vrsta sudova, zauzimaju treći rang po stabilnosti.

Ovaj rad veoma dobro predstavlja jednu od važnih oblasti naučnih interesovanja Miroslava Komlenića, prvog autora rada. Istovremeno, rad svedoči o Komlenićevoj senzitivnosti kad je reč o pronalaženju "otvorenih" problema istraživanja u oblasti stepena uverenosti u različite vrste sudova uz kombinovanje saglasnih pristupa psihologije učenja i socijalne psihologije.

M45 Poglavlje u knjizi M42 ili rad u tematskom zborniku nacionalnog značaja (1.5)

Komlenić, M. i Mladenov, M. (2014) Efekat primarnosti u učenju, rad u zborniku sa skupa "Dani primenjene psihologije", pod nazivom *Individualne razlike, obrazovanje i rad* (str. 73-80) koji su priredile: Stojiljković, S., Marković, Z. i Đigić, G., Filozofski fakultet u Nišu (Niš : Scero print). ISBN: 978-86-7379-363-4. UDK 159.953.5-057.875: 159.947.5.

U radu je saopšteno istraživanje u kome je ispitivan efekat redosleda izlaganja slogova na uspešnost učenja. Ranija istraživanja su ukazala na dva značajna efekta: *efekat primarnosti* (najbolji uspeh se postiže u učenju slogova na početku), ali i na *efekat recentnosti*, kad je reč o uspehu u učenju slogova na kraju serije. Da bi to proverili, istraživači su studentima psihologije u Nišu (N=90), izlagali seriju od devet besmislenih slogova jednake dužine i ujednačene besmislenosti. Nelinearnom regresijom dobijena je U-krivulja povezanosti ranga i reprodukcije, u skladu sa pomenutom hipotezom ($df_1=2$, $df_2=6$, $b_2=1.93$, $p<0.05$). Ispitanici su bili podeljeni u kategorije prema najbolje naučenom delu niza (1–najbolja prva trećina, 2–druga, 3–treća, 4–najbolje prva i druga, 5–prva i treća, 6–druga i treća, 7–jednako dobro sve tri trećine). Poređenjem frekvenci dobijeno je da je *efekat primarnosti* jači od efekta recentnosti, više ispitanika bolje je naučilo prvu trećinu u odnosu na treću trećinu slogova ($\chi^2=15.52$, $p<0.01$), dok nisu dobijene razlike između treće i ostalih grupa. Od nekih ispitanika neformalno je dobijen introspektivni izveštaj: prvoizložene slogove su ponavljali zajedno sa sledećim sa liste. Autori zaključuju da bi u sledećim istraživanjima trebalo sprečiti takvo ponavljanje, davanjem instrukcije ili uvođenjem nekog interferirajućeg zadatka između svakog sloga. Rezultati bi se mogli primeniti prilikom pravljenja rasporeda gradiva za učenje, uz poštovanje ostalih poznatih principa, tako što bi se teže i važnije gradivo učilo prvo.

Dakle, u predstavljenom istraživanju još jednom je potvrđen efekat mesta u seriji na uspešnost učenja – prvi i poslednji članovi serije u proseku su tačnije reprodukovani nego središnji. Dakle, utvrđeno je da nelinearna U-funkcija opisuje odnos između mesta u seriji i uspešnosti učenja bolje nego linearna funkcija. Ovakvi rezultati dobijeni su u ranijim studijama (Ebbinghaus, 1913; Pečjak, 1981; Postman & Rau, 1957, prema Kreč i Kračild, 1969).

Ipak, efekat primarnosti u ovoj studiji pokazao se dominantnijim od efekta recentnosti. Ovakav trend takođe je registrovan u nekim ranijim istraživanjima (Pečjak, 1981; Rot, 1973). Rundus (Rundus, 1971) je utvrdio da ispitanici prvoizložene reči ponavljanju više nego one izložene kasnije i ovo je potvrđeno kod nekih učesnika u ovom istraživanju. Naime, kroz razgovor sa nekim ispitanicima došlo se do podatka da su oni u toku izlaganja prvoizložene slogove ponavljali zajedno sa svakim sledećim sa liste, dakle, veći broj puta nego ostale slogove. U budućim istraživanjima trebalo bi sprečiti ponavljanje eksplicitnom instrukcijom od strane istraživača ili uvođenjem nekog interferirajućeg zadatka između svakog sloga.

Konačno, u sledećim eventualnim primenama rezultata ovog istraživanja, trebalo bi imati u vidu, pored ostalih poznatih principa rasporeda gradiva i strategija učenja, smeštanje važnijeg i težeg gradiva među prvima u rangu u rasporedu učenja.

Veoma korektno zamišljeno, izvedeno i prezentovano istraživanje. U radu je predstavljena tema koja objašnjava dominantnost efekta primarnosti koji, svakako, objašnjava proces opažanja, primanja i učenja informacija što ima veliki značaj u akademskom ambijentu.

M53 Rad u naučnom časopisu nacionalnog značaja (1)

Posle poslednjeg izbora

Komlenić, M. (2010) Analiza adekvatnosti definicije učenja. *Godišnjak za psihologiju*. Vol. 7, No 9, Filozofski fakultet Niš. str. 7 - 18. UDK 159.953.5. 1451 – 5407.

Autor rada navodi da učenje nije lako definisati, jer spada u pojmove čiji se rodni pojam i vrsna razlika teško određuju, što je osnovni sadržinski zahtev definicije. Sa druge strane, osnovni formalni zahtev je *adekvatnost* definicije, koja podrazumeva ekvivalentnost obima definienduma i definiensa, sa kojom je pri definisanju učenja bilo najviše teškoća: definicije su bile ili uske (klasična i zdravorazumska definicija), ili široke (sve kasnije definicije, nakon klasične).

U radu se analizira adekvatnost prihvaćene definicije učenja. Analiza pokazuje da je i najprihvaćenija definicija učenja i dalje preširoka, što je autor rada pokušao i da dokaže. Status najprihvaćenije definicije učenja u različitim periodima imali su različiti iskazi, koji su, uz manje ili više pojmova koji su se menjali, sadržali zajedničku tvrdnju: Učenje je promena u aktivnosti individue, koja je rezultat prethodne aktivnosti. Prevelika širina ove definicije, mada smanjivana različitim specifikacijama pojma (trajna, relativno trajna promena, progresivna, promena u individui koja se može manifestovati u određenim uslovima), zadržala se kao mana, iako u priličnoj meri, oslabljena. I pored

različitih konotativnih dodataka i smanjenja širine, definiens je i dalje širok. Najprihvaćenijom se danas smatra definicija obogaćena dodatkom "specifična promena" u aktivnosti, jer se smatra da u potrebnoj meri smanjuje širinu.

Autor je predložio novu definiciju učenja, želeći da poboljša staru, učini je manje širokom i adekvatnijom. Ta definicija glasi: *Učenje je trajna ili relativno trajna promena u individui koja se pod određenim uslovima može manifestovati u njenoj aktivnosti (doživljavanju, ponašanju), a koja je rezultat prethodne aktivnosti pod tim ili sličnim uslovima.* Iskaz na kraju definicije *pod istim ili sličnim uslovima* upravo predstavlja dodatak, koji po mišljenju autora rada, definiciju čini užom i pogodnijom.

Pre poslednjeg izbora:

Komlenić, M. (2006). Jedan model objašnjenja bajke principima psihologije učenja. *Godišnjak za psihologiju*. Vol. 4, Broj 4-5. Filozofski fakultet Niš. str. 41-52.

Ovaj rad je razmatran ranije i neće biti ponovo razmatran u ovom Izveštaju. Predstavlja veoma interesantan i originalan pristup objašnjenju bajke iz ugla psihologije učenja.

M52 Rad u časopisu nacionalnog značaja (2)

Pre poslednjeg izbora

Milojević, A. i Komlenić, M. (2009). Senzo-motorno učenje. *Teme. Časopis za društvene nauke*, Br. 4 (TMG. XXXIII). Niš. str. 1295-1300. UDK 159.953.5:159.943.

Koautorski rad Komlenića je, takođe, analiziran tokom prethodnog izbora i zato ga nećemo ponovo razmatrati. Inače, reč je o veoma dobro zasnovanom radu.

3. ZAKLJUČAK I PREDLOG KOMISIJE

Na osnovu iznetih podataka o naučnom, nastavnom i stručnom radu dr Miroslava Komlenića, u periodu od poslednjeg izbora, vrednovanja objavljenih radova, uglavnom u zbornicima sa skupova, kao i ostvarenih rezultata u razvoju naučno-nastavnog podmlatka, pregleda elemenata doprinosa akademskoj zajednici, Komisija je zaključila da je kandidat u svom naučnom radu ostvario doprinos psihološkoj teoriji i istraživanju, a svojim radom u nastavi doprineo kompetentnom i posvećenom prenošenju znanja studentima Filozofskog fakulteta u Nišu, iako nije ispunio sve predviđene kriterijume za izbor u više zvanje.

Uprkos solidnoj monografiji i značajnim radovima iz oblasti psihologije učenja, Komlenić nema dovoljno radova u naučnim časopisima određenih kategorija (M21-23, M24, M51, M52). Komisija smatra da dr Miroslav Komlenić, docent Filozofskog fakulteta u Nišu, nije ispunio sve zahtevane uslove za izbor u više zvanje propisane

Zakonom o visokom obrazovanju Republike Srbije, Statutom Univerziteta u Nišu i Statutom Filozofskog fakulteta u Nišu.

Komisija predlaže Izbornom veću Filozofskog fakulteta u Nišu i Naučno-stručnom veću Univerziteta u Nišu da ponovo izabere dr **Miroslava Komlenića** u zvanje **docent** za užu naučnu oblast Psihologija (*Psihologija učenja 2 i Metodologija psiholoških istraživanja 2*), nadajući se da će on ubrzo ispuniti sve potrebne uslove i biti izabran u više zvanje.

Članovi komisije:

1. dr Aleksandra Kostić, redovni profesor
Filozofskog fakulteta u Nišu (predsednica)
(uža naučna oblast : Psihologija)

---

2. dr Vladimir Nešić, profesor emeritus
Filozofskog fakulteta u Nišu (član)
(uža naučna oblast: Psihologija)

---

3. dr Dobrivoje Dobrivoje Mihailović,
redovni profesor Fakulteta organizacionih
nauka u Beogradu (član); (uža naučna
oblast: Psihologija)

U Nišu, 23.09.2015.